

$$* \quad \sigma_{\max} = \sigma_{\min} + \frac{k_{\sigma} F}{A} = 10,67 + 17,33 \text{ MPa} = 28 \text{ MPa} .$$

Srednje naprezanje i amplituda naprezanja iznose

$$\sigma_a = \frac{\sigma_{\max} - \sigma_{\min}}{2} = 8,7 \text{ MPa} ,$$

$$\sigma_m = \frac{\sigma_{\max} + \sigma_{\min}}{2} = 19,33 \text{ MPa} .$$

Točka G u reduciranom Haighovu dijagramu određuje prednaprezanje $\sigma_{\min}$, tj. vrijedi $\sigma_{\min}$. Dužina $\overline{GH_1}$ odgovara dodatnom srednjem naprezanju $\sigma_m = \sigma_a$, a dužina H_1H amplitudi σ_a . Prema tome vrijedi

$$\overline{GH_1} = \overline{H_1H} = 8,7 \text{ MPa} .$$

Pravac GH siječe pravac EF u točki K . Koordinate točke K su $\sigma_{mK} = 54 \text{ MPa}$, $\sigma_{aK} = 45 \text{ MPa}$. Budući da je sila prednaprezanja F_0 stalna, i da se mijenja samo sila F , radna se točka u dijagramu pomiče po pravcu GHK . Koeficijent sigurnosti S u tom je slučaju dan izrazom

$$* \quad S = \frac{GK}{GH} = \frac{KK_1}{HH_1} = \frac{45}{8,7} = 5,17 .$$

Koeficijent sigurnosti je očito prevelik.

6.3.8. Opterećenje promjenljive amplitude

Do sada smo razmatrali ponašanje epruveta, odnosno dijelova strojeva i konstrukcija koji su opterećeni trajnim opterećenjem stalne amplitude i stalnog prednaprezanja. Ako se amplituda tokom vremena mijenja (slika 6.55), primjenjuje se *Palmgren-Minerovo pravilo koje glasi*: Ako je uzorak opterećen simetričnim ciklusom ($R = -1, \sigma_m = 0$) promjenljive amplitude σ_a prema slici 6.55, lom će nastupiti ako je ispunjen uvjet

$$\frac{N_1}{N_{f1}} + \frac{N_2}{N_{f2}} + \dots + \frac{N_i}{N_{fi}} + \dots + \frac{N_n}{N_{fn}} = 1 , \quad (6.61)$$

odnosno